

**RAPORTUL DE ACTIVITATEA
AI ÎNTREPRINDERII MUNICIPALE CENTRUL SĂNĂTĂȚII FEMEII
„VIRGINIA CAHUL” ÎN ANUL 2015**

Întreprinderea Municipală Centrul Sănătății Femeii „Virginia Cahul” activează conform Statutului întreprinderii înregistrat în anul 2003, Legii Sănătății, Programului Național de sănătate reproductivă pe anii 2006-2016, Regulamentul centrelor de sănătate a femeii, programe Naționale ș.a. documente a Ministerului Sănătății și R Moldova.

În anul 2015 colectivul ÎM CSF „Virginia Cahul” a continuat lucrul spre îmbunătățirea sănătății sexuale a femeilor raionului Cahul prin prisma politicii de îmbunătățire permanentă a calității serviciilor acordate, precum și lărgirea lor.

Situația socio-economică din republica a lăsat amprentă și pe activitatea întreprinderii. Fiind la autofinanțare colectivul se descurcă cu sarcina pusă, suferă însă populația ce posedă asigurare medicală, care, nu poate primi servicii ginecologice la instituția și medicul preferat gratis. Odată cu formarea centrelor de sănătate în raion, finanțate direct de compania de asigurări în medicină se creează condiția de contractare cu instituția preferată și pe anumite servicii. După mine, cu aceste instituții nou fondate nu s-a dus lucrul necesar ca de la bun început să se planifice lucrul în interesele populației. De aceea, la moment, pacientele neștiind specificul, primesc servicii ginecologice contra plată. Numai un organ de dirijare, informare, centralizat pentru toate instituțiile medicale va fi un pas spre o analiză corectă a situației în sănătate, se va include în schimbarea multor elemente din sistem, care nu corespund realității, se vor planifica servicii, cadre ș.a. În pofida celor expuse, întreprinderea există, își mărește autoritatea în raionul Cahul și cele învecinate, își lărgeste metodele de diagnostic și tratament, suntem solicitați și de pacienți din țările vecine, Activitatea este bazată pe contracte cu diferite firme și întreprinderi. Cu scop de examinare mai amplă am încheiat contractate cu laboratoare internaționale, precum „Synevo” și „Medexpert”. La moment, suntem mulțumiți de calitatea analizelor.

Baza tehnico-materială în anul 2015 a fost supusă reparației cosmetice ca și în fiecare an. S-au reparat cele deteriorate, s-a vopsit, s-au schimbat două ferestre de termopan, tot echipamentul și vesela de laborator a trecut standardizarea repetată. La necesitate și la moment s-au schimbat robinetele, lavoarele, lăcatele defecte. S-a reparat subsolul și rețeaua de canalizare externă.

Întreg anul 2015 am fost asigurați cu apă, gaz natural, canalizare, electricitate, încontinuu, ce a creat condiții favorabile pentru crearea unui climat de lucru benefic și menținerea regimului sanitaro-antiepidemic cuvenit. În probele biologice prelevate la autocontrol prin metoda bacteriologică rezultatele sunt în limitele permisului. Respectiv, s-a prelungit autorizarea sanitară pe următorii 5 ani – până în 2020.

Conservarea căldurii, în perioada de iarnă, și a răcorii, vara, este asigurată prin aplicarea de penoplast. În perioada estivală ne folosim și de climatizor. În luna decembrie 2015 a ieșit din funcție diatermoelectrocoagulatorul, unicul aparat în raion. La moment l-am procurat (cu probleme) și l-am întors înapoi la uzină.

Cadre: Statele de personal sînt alcătuite: 5 medici-ginecologi (dintre care 4 sînt pensionari), medic-laborant și pe acupunctură – prin cumul, 2 laborante, 4 asistente medicale și 2 infirmiere. După calificare – toți medicii posedă categoria 1, asistentele medicale cu categoria 1 și 2, laboranta cu categoria 2 (nu are vechimea în muncă pentru categoria 1). Fiecare colaborator participă la cursuri de perfecționare de pe lângă Universitatea de medicină și farmacie și școala de perfecționare a lucrătorilor medicali cu studii medii din orașul Chișinău.

Am participat și la seminarele, organizate de „Synevo” în orașele Galați și București. Ca și în fiecare an, primim reviste de specialitate: „Ginecologia” și „Акушерство и гинекология”, articolele cărora se studiază și se discută, contribuind la autoperfecționare.

Fiind 4 medici pensionari, permanent, ducem lucrul de căutare a unui medic profesionist –cu părere de rău în Cahul nu dorește nimeni să vină. Chiar și crearea bazei de date al Ministerului Sănătății, privitor cadrele, nu ne ajută la acest capitol.

În anul 2015 s-au făcut vizite 14294:

Anul	2012	2013	2014	2015
Număr vizite	18049	13 455	15726	14 294

Pe an ce trece, ne străduim ca pacientei să i se facă tot ca înainte de a pleca acasă (în sat) să fie rezolvate toate problemele de sănătate. Pe zi, în mediu, un medic primește 18,8 pacienți. Aș spune că sunt condiții pentru consilierea deplină și eficientă. Asigurarea fiecărui medic cu calculator și printer, rețea de internet 24/24 a creat condiția de a informa pacienta cu date medicale chiar de ultima oră. Din 2014 fiecare medic și salonul de proceduri au fost înzestrate cu mulaj pentru demonstrarea administrării steriletului. Demonstrarea administrării DIU și consiliere pe alte probleme privitor steriletului a creat o condiție de amabilitate între pacient și medic. Din vizitele totale 47 % sunt primare. Deci o pacientă ne vizitează de 2,1 ori pe an. Numai 34% alcătuiesc femeile care se adresează pe motiv profilactic (în anii precedenți de la 40 la 49 %). Lucrul de consiliere în cunoașterea stărilor de patologie ginecologică contribuie la adresare la timp a pacientelor. În 2015 nu am avut nici un caz de cancer genital avansat (din ele 61 % le depistăm cu maladii). Adresarea mărită pe motiv de boală desigur este legat și cu încrederea sporită a pacientei în medicina centrului. În oraș sunt 3 centre unde se poate adresa pacienta pe motive ginecologice: Centrul perinatologic de pe lângă maternitate, cu 2 salarii și secția consultativă, cu 1 salariu de ginecolog. Oricum, după părerea mea, pacientele nu primesc necesarul pe probleme ginecologice. Una din cauzele principale o văd prin lipsa centralizată a datelor despre morbiditate, după care ar fi determinată calitatea serviciilor acordate și planificarea de noi servicii.

Este salutară inițiativa medicilor de familie privați care au încheiat contractate cu noi și, desigur calitatea serviciilor se îmbunătățește.

Este importantă școala mamei și copilului, pentru care avem toate necesarele, desfășurându-și activitatea la nivelul convenit, inclusiv parteneriatul în naștere. Beneficiarele acestei școli – gravidele și membrii familiilor lor sunt la evidența medicului de familie, care astăzi nu dorește pregătirea gravidelor pentru naștere, dar nici compania de asigurări în medicină nu-și dă interesul. Nu sunt unice cazurile de încălcare a dreptului pacientei de a se adresa la instituția și medicul preferat. Chiar conducerea nu ia inițiativa de colaborare în domeniul monitorizării situației și identificării căilor de îmbunătățire a situației create. Ar fi ideal ca, măcar, toate datele de activitate a instituțiilor medicale, inclusiv cele private, să fie concentrate într-un centru statistic, pentru a face o analiză reală și eficientă. În pofida insistenței noastre de a crea un serviciu centralizator de informații în sănătatea populației, răspuns nu avem. În așa condiții, la sigur, că o pacientă trece pe la toate aceste instituții (pentru a vedea cine e mai deștept), atunci când o bună majoritate nu se adresează, ani la rând, sau nu nimeresc la medic pe motivul rîndurilor mari (o săptămână și mai mult) la medicina din centrul perinatologic și din secția consultativă, unde dorește să se adreseze, deoarece posedă polița medicală. Respectiv, an de an, se înregistrează cazuri de cancer avansat. Ponderele pacientelor pe motiv de boală crește pe an ce trece și o bună majoritate revine proceselor inflamatorii. E o problemă foarte dificilă deoarece:

- nu este medic androlog, pentru examinare și tratament paralel și a partenerului sexual
Includerea în nomenclatorul serviciilor de laborator a testelor rapide (le fac chiar și bărbații) a îmbunătățit mult situația, dar totuși mai avem probleme pe care dorim să le rezolvăm. Maladiile de natură infecțioasă cresc, inclusiv cele cu transmitere sexuală, de aceea lor li se va acorda atenție deosebită, inclusiv vaccinarea;
- se acordă timp insuficient pentru informarea elevilor și studenților despre ITS și pericolul lor. Multe tinere nu se adresează pe motiv de rușine, dar centrul prietenos tinerilor creat pe lângă Centrul de Sănătate Cahul nu are medic ginecolog și condiții de acordare a acestor servicii. Compania de asigurări în medicină ar putea delega această funcție nouă, dar nu este clar de ce pînă azi nici un colaborator al companiei nu a deschis ușa nu mai zic să facă analiza serviciilor, doar în funcția lor întră căutarea de servicii calitative și contractarea;
- din cele 5511 maladii înregistrate, 30% se referă la infecțiile vaginale care în majoritate sunt cu transmitere sexuală. 7.9% din maladiile depistate se referă la patologia colului uterin, care servesc nu altceva decît fon de dezvoltare a cancerului de col uterin. Respectiv a apărut necesitatea de a examina mai profund fiecare caz de endocervicoză (erozie) ce a și servit motivul de a contracta cu un laborator performant în examinarea citologică - citologie în

mediu lichid, cât și examinarea la prezența virusului papilomei umane tip 16 și 18 – tipuri, ce provoacă cancerul de col. Respectiv, în baza citologiei în mediu lichid, 8% sunt depistate cu stări de unice celule canceroase. Practic toți medicii au trecut pregătirea în consiliere. Pe majoritatea întrebărilor se face consiliere tematică. Deci pacienta participă activ la tratarea ei. În acest domeniu avem încă multe de făcut, a consilia numai cu vorba este insuficient – este nevoie de material informativ-educativ. Avem careva mulaje, 3 fantome, dar încă este insuficient. Ar fi bine ca fiecare medic în cabinet să aibă material informativ, măcar pliante, care noi nu le putem edita, deoarece sunt scumpe.

Saloanele de petrecere a lucrului informativ-educativ, la fel, necesită material ilustrativ. Examinarea video a patologiei colului uterin cu vizualizare de pacientă a mărit numărul de adresări la această metodă de examinare, a schimbat atitudinea pacientei față de patologia dată, a crescut încrederea în medic. În anul trecut, s-au făcut 359 colposcopii, consider insuficient, la moment, cu 7 mai multe ca în 2014.

Fiecărei paciente i se examinează și glanda mamară. În același timp, se învață autocontrolul la cancer al glandei mamare. 19% din paciente s-au depistat cu patologii a glandei mamare. Unicele metode posibile de examinare a glandei mamare în Cahul sunt ECO grafia și mamografia glandei mamare, de care ne putem bucura rar. Este o problemă mare de a examina mamografic mai ales o femeie de la sat. Cabinetul radiologic unde se face mamografia se referă la spital, dar se fac la îndreptarea medicului de familie. Pacienta plătește mai scump împlînd pe drumuri decît să facă serviciu cu plată. De aceea, majoritatea pacientelor cu suspecție majoră de patologie a glandei mamare este îndreptată la Chișinău. Un suport major în asistența ginecologică îl joacă laboratorul, unde se fac următoarele examinări: analiza generală a urinei, analiza generală de sînge, frotiu vaginal la floră, biochimia: Ca, P, Mg, colesterol, trigliceride, PH a sîngelui, amilaza, fosfataza, timol, bilirubină totală, directă, indirectă, ALAT, ASAT, feritină, proteină generală, uree, fer, iod în urină. Ca mamar, ca ovarian, reacția ELISA la toxoplazmoză și hlamidioză, frotiurile secretului vaginal se examinează prin metoda bacterioscopică. În laborator s-au făcut 14671 analize generale și biochimice, 2015 analize imunologice 8 mai puține ca în 2014 deoarece o parte din ele le-a îndeplinit laboratoarele contractate, 1044 citologii în mediu lichid (mult mai puține ca în 2014), deoarece sunt 260 lei o examinare, în schimb mult mai efective, 7078 frotiuri vaginale și 1560 expres teste la ITS (de 2 ori mai puține ca în 2014 deoarece laboranta a fost mult timp bolnavă pe buletin de boală). Deoarece în laboratorul centrului se examinează și alți pacienți, numărul de examinări la o vizită nu am calculat. Pentru tratamentul pacientelor este amenajată o secție ce constă din 6 saloane.

- salonul pentru luare de sînge și injecții;
- salonul pentru VAM la termen mic de sarcină și raclaj uterin cu scop diagnostic, administrare de DIU;
- salonul de înregistrare, documentare și consiliere în metoda de examinare și tratament;
- salonul pentru tratament vaginal – băițe, aplicare de tampoane ș.a.;
- salonul patologiei colului uterin cu DAC, videocolposcop;
- salonul tehnic (pregătirea instrumentelor pentru saloanele de proceduri și instituției întregime).

În acest compartiment s-au făcut 14 143 proceduri și operații.

Tabel: Efectuarea VAM la termen mic de sarcină și raclaj diagnostic

Operația	2013	2014	2015
VAM	623	576	576
Raclaj diagnostic	217	279	214

Prin aceasta se confirmă îndeplinirea unei din sarcinile puse în fața colectivului – de micșorare a numărului de avorturi. Întreruperea sarcinii se face numai prin metoda VAM, cu anestezie locală obligatoriu cu lidocain sau alt anesthetic.

Consilierea obligatorie pre- și postavort își are însemnătatea ei. Chiar analiza cauzei adresării la medic vorbește că 16,2% se adresează pe motive de planificare familială, inclusiv contracepție. Eliberarea contraceptivului hormonal după fiecare întrerupere de sarcină era binevenită în anii trecuți existau remedii contraceptive donate de UNFPA. Acum ne limităm cu

scriere de rețetă. Mai mult centrelor de sănătate li s-a propus mecanismul de repartizarea contraceptivelor și a medicilor CSF, care au pregătire în domeniu și pot direcționa pacientele pentru a li se acorda contracepție, chiar mai mult decât alți specialiști. Până în prezent întrebarea nu se rezolvă, atunci când termenul de valabilitate a preparatului expiră și mâine va fi nevoie să le treacă în rebut. Problemă este și osteoporoza menopauzală. Pentru aprecierea gravității acestei maladii îndeplinim o așa metodă cum este densitometria osului – 173 examinări. Doar puține paciente sunt îndreptate de reumatolog, atunci când o bună parte se adresează la medicul de familie.

Promovarea unui mod sănătos de viață este unul din obiectivele principale al colectivului centrului sănătății femeii „Virginia”. Acest lucru este reflectat în dările de seamă zilnice a medicilor. Practic consilierea pacienților este completată cu discuții individuale la tema adresării. Așa, cele mai frecvente discuții au fost:

- pe contracepție 1210, 2127 în 2014;
- pe tema complicațiilor avortului 799, 493 în 2014;
- cancer și prevenirea lui 3124, 2763 în 2014;
- pe întrebări de menopauză și terapia de substituție hormonală 1140, 1933 în 2014;
- pe infecții cu transmitere sexuală 1883, 1460 în 2014;
- alte teme 6532, 3310 în 2014

Instituția posedă de necesarele pentru a petrece lecții cu populația.

S-au petrecut lecții cu elevi ai liceelor, colegiilor și școlilor profesionale din orașul Cahul la solicitarea D-lor. După următoarea tematică: „Prevenirea sarcinii nedorite”, „Infecții cu transmitere sexuală”, „Valori și procesul de luare a deciziilor”, „Drepturile pacientului” ș.a. În cadrul fiecărei activități în masă petrecute de CONTACT voluntarii distribuie materiale informative populației.

Cele 2 măsuțe destinate materialelor informative pentru vizitatorii centrului în fiecare zi sunt verificate și completate cu necesarele.

Lucrăm în strânsă colaborare cu Centrul raional de sănătate publică, care periodic ne ajută cu materiale informative. S-ar putea face și mai multe dacă vom avea ceva suport financiar de la compania de asigurări în medicina.

- pentru procurarea necesarelor pentru lecții;
- pentru remunerarea formatorilor;
- în pregătirea activităților;
- în editarea materialului informativ ș a.

Pe tot parcursul instituția a fost și este la autofinanțare completă.

Costul serviciilor corespunde preșcurantului din decembrie 2011 a Catalogului unic de tarife la serviciile medicale, expuse în Monitorul oficial, cu modificări anuale conform procentului inflației determinat de Ministerul Economiei și Banca Națională.

Din 2011 la decizia Ministerului Sănătății perfecționarea se face din cont propriu. Colectivul a hotărât: 150 ore pentru asistente medicale și 350 – pentru medici ore strict necesare pentru atestare, să le plătim din contul întreprinderii (atunci, când colaboratorul se planifică de administrație). Dacă colaboratorul dorește mai mult sau altceva atunci va plăti sinestătător.

Din 2015 avem alt plan strategic, care ne călăuzește zi de zi în activitate.

Conform datelor financiare: încasările din servicii alcătuiesc 2096948,00 lei și 1767219,00 lei în 2014.

Din ele s-au cheltuit 2090058,00 și 1729809,00 lei. Beneficiu alcătuiește 6890,00 lei și 19184,00 lei în 2014.

Din cheltuieli: 728155,00 lei sau 34,8%, pentru servicii gaz, apă, internet – 632023,00 lei, 513061 ,00 lei – pentru materiale de consum pentru îndeplinirea serviciilor.

Administratorul
ÎM Centrul Sănătății Femeii „Virginia Cahul”

Maria DUNAS